

ΜΑΘΗΜΑ / ΤΑΞΗ :	ΕΚΘΕΣΗ
ΣΕΙΡΑ:	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:	
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ:	

Si vis pacem para pacem

Κύριο θέμα της ειδησεογραφίας των τελευταίων εβδομάδων είναι η τρομοκρατία σε παγκόσμια κλίμακα. Η συχνότητα των τρομοκρατικών ενεργειών και τα χιλιάδες θύματα υποδεικνύουν ότι πράγματι η διεθνής κοινότητα έχει να επιλύσει ένα σοβαρότατο πρόβλημα. Είναι βέβαιο ότι, σε ζητήματα όπως η τρομοκρατία, υπάρχουν πλευρές και μυστικά τα οποία εμείς οι απλοί πολίτες θα τα μάθουμε αργά ή δεν θα τα μάθουμε ποτέ. Πληροφορούμεθα μόνο εκείνα που δεν είναι δυνατόν να αποκρυβούν και εκείνα των οποίων η δημοσιοποίηση κρίνεται σκόπιμη. Είναι πολύ πιθανόν ότι οι γνώσεις μας περί τρομοκρατίας είναι πολύ περιορισμένες και μεροληπτικές.

Εν τούτοις, γνωρίζουμε αρκετά για να καταλαβαίνουμε ότι κάτι δεν πάει καλά με τον τρόπο που οι διάφορες κυβερνήσεις, υπηρεσίες και αναλυτές παρουσιάζουν το πρόβλημα της τρομοκρατίας. Για παράδειγμα, προκαλεί εντύπωση ο τρόπος που χρησιμοποιείται ο όρος «τρομοκράτης». Θεωρείται τρομοκράτης ο πιτσιρικός Παλαιστίνιος που ζώνεται εκρηκτικά και παίρνει μαζί του στον θάνατο πενήντα **αμέριμνους** Ισραηλίτες καθώς και ο, μακαρίτης τώρα, ηγέτης της Χαμάς Αχμέντ Γιασίν. Γιατί δεν θεωρείται τρομοκράτης ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τζ. Μπους ή ο πρωθυπουργός της Αγγλίας Τ. Μπλερ όταν με δικές τους διαταγές σκοτώνονται στο Αφγανιστάν και στο Ιράκ χιλιάδες αθώοι; Σε τι διαφέρουν επί της ουσίας;

Επίσης οι περισσότεροι από όσους αναφέρονται στην τρομοκρατία χαρακτηρίζουν τους τρομοκράτες ως **παρανοϊκούς**, ψυχασθενείς, τρελούς ή φανατισμένους. Φανατισμένοι μπορεί να είναι, αλλά οι άλλοι χαρακτηρισμοί δεν φαίνεται να στέκουν. Ίσως οι όροι αυτοί χρησιμοποιούνται για να αποδοθούν σε αυτούς αρρωστημένα αλλά ατομικά κίνητρα και έτσι να αποκρυβούν τα πραγματικά κίνητρα της τρομοκρατίας ως κοινωνικού-πολιτικού φαινομένου.

Το χειρότερο όμως είναι η αντιμετώπιση της τρομοκρατίας. Είναι ακατανόητη η πολιτική που ακολουθεί τον κανόνα ότι για την προστασία

του κόσμου πρέπει να καταστραφεί και να κατακτηθεί η χώρα εκείνη στην οποία υπάρχουν ή υποψιαζόμαστε ότι υπάρχουν τρομοκράτες και όπλα. Είναι τόσο ακατανόητη που δεν πείθει. Κάτι άλλο πρέπει να **κρύβεται** πίσω από αυτή την πολιτική. Άλλα συμφέροντα πρέπει να **προστατεύονται** και να προωθούνται. Εξίσου ακατανόητη είναι η πολιτική των τρομοκρατών που ακολουθεί τον κανόνα ότι θα σκοτώνουν αθώους όταν δεν τους αρέσει ή τους θίγει η πολιτική των διαφόρων κυβερνήσεων.

Πιστεύω ότι η **άμβλυση** του προβλήματος της τρομοκρατίας, αν όχι η εξαφάνισή της, προϋποθέτει νέους όρους συνεργασίας μεταξύ των χωρών όλου του κόσμου. Η οικονομική ιστορία μάς διδάσκει ότι η συνεργασία των ανεπτυγμένων χωρών με τις υπανάπτυκτες χώρες ήταν βασισμένη σε όρους ληστρικούς και **ταπεινωτικούς** σε βάρος των φτωχών χωρών. Όταν οι όροι των Δυτικών δεν ήταν αποδεκτοί, η βία επέβαλλε τη θέλησή τους. Αξίζει να θυμηθούμε τον πόλεμο του οπίου κατά τα μέσα του 19ου αιώνα, που ήταν αποτέλεσμα μεταξύ άλλων και της επιμονής των Άγγλων να επιτραπεί το ελεύθερο εμπόριο οπίου στην Κίνα και της άρνησης των Κινέζων. Οι πρόσφατες εμπειρίες δείχνουν ότι, *mutatis mutandis*, η κατάσταση δεν έχει αλλάξει **ουσιαστικά**. Η επιβολή της **βούλησης** των ισχυρών με πειθώ ή με απειλή ή με βία ή με πόλεμο παραμένει ως βασική αρχή στις διεθνείς οικονομικές και πολιτικές σχέσεις. Μέσα σε ένα τέτοιο πλαίσιο όλοι, μεγάλοι και μικροί, ενισχύουν τη στρατιωτική τους δύναμη και είναι έτοιμοι για πόλεμο.

Αλλά η προετοιμασία για πόλεμο, οι συνεχείς **συγκρούσεις** τοπικού ή ευρύτερου χαρακτήρα και οι τεράστιες οικονομικές ανισότητες είναι ακριβώς το περιβάλλον στο οποίο η τρομοκρατία μπορεί να αναπτυχθεί. Η **ελαχιστοποίηση** της τρομοκρατίας απαιτεί συνθήκες ειρηνικής συμβίωσης των λαών και ισοβαρείς οικονομικές σχέσεις. Αν επιθυμούμε ειρήνη πρέπει να προετοιμαζόμαστε για ειρήνη και όχι για πόλεμο.

Θεόδωρος Π. Λιανός, «ΤΟ ΒΗΜΑ», 04-04-2004

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Si vis pacem para pacem: Αν θες ειρήνη, ετοιμάσου για ειρήνη (παραλλαγή της λατινικής φράσης: *Si vis pacem para bellum: Αν θες ειρήνη, ετοιμάσου για πόλεμο*)

όπιο: ναρκωτικό που προέρχεται από ένα είδος παπαρούνας

mutatis mutandis: τηρουμένων των αναλογιών

A. Να πυκνώσετε το περιεχόμενο του παραπάνω κειμένου σε μια παράγραφο 100 – 120 λέξεων.

Μονάδες 25

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με το κείμενο, τις παρακάτω διαπιστώσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη:

α. Η ελλιπής ενημέρωση σχετικά με την τρομοκρατία ναρκοθετεί τη σκέψη κάθε ανθρώπου.

β. Ο συγγραφέας εγείρει ενστάσεις ως προς τον έωλο προσδιορισμό της έννοιας «τρομοκράτης».

γ. Είναι αποκλειστικά ενδογενείς οι παράγοντες που ευθύνονται για το φαινόμενο της τρομοκρατίας.

δ. Η κατάχρηση της βίας δε λειτουργεί ανασταλτικά στην αντιμετώπιση της τρομοκρατίας.

ε. Αινιγματική χαρακτηρίζεται η συμπεριφορά των τρομοκρατών.

Μονάδες 10

B2. α)

μ

μ ;

Μονάδες 2,5

β) Ποια είναι η συλλογιστική πορεία (παραγωγική – επαγωγική) με την οποία αναπτύσσεται η πέμπτη παράγραφος του κειμένου; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 4

B3. α) Να ερμηνεύσετε τη χρήση των ερωτήσεων στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου.

Μονάδες 4

β) Ποια είναι η σκοπιμότητα χρήσης του α' πληθυντικού προσώπου στη φράση: «*Εντούτοις, γνωρίζουμε αρκετά για να καταλαβαίνουμε ότι κάτι δεν πάει καλά....*».

Μονάδες 2,5

B4. _____ μ _____ μ

Μονάδες 2

B5. α) Να γράψετε ένα **συνώνυμο** _____ μ
_____ μ : **αμέριμνους, προστατεύονται, ταπεινωτικούς,
βούλησης, συγκρούσεις.**

Μονάδες 5

β) Να γράψετε ένα _____ μ για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις
του κειμένου: **παρανοϊκούς, κρύβεται, άμβλυση, ουσιαστικά,
ελαχιστοποίηση.**

Μονάδες 5

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

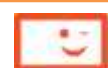
Η επίθεση στους Δίδυμους Πύργους στις 11 Σεπτεμβρίου του 2001 πυροδότησε μια σειρά από τρομοκρατικά χτυπήματα με χιλιάδες αθώα θύματα σε όλο τον κόσμο και επιβεβαίωσε για άλλη μια φορά πόσο εύθραυστη είναι η ειρήνη στις μέρες μας. Με αφορμή αυτή την ημέρα μνήμης, πραγματοποιείται από τη σχολική σας εφημερίδα ένα αφιέρωμα στο πανανθρώπινο αγαθό της ειρήνης με στόχο την αφύπνιση της νέας γενιάς και την ευαισθητοποίησή της απέναντι στον πολλαπλασιασμό των εστιών πολέμου στις μέρες μας.

Καλείστε, λοιπόν, να γράψετε ένα άρθρο (500 – 600 λέξεις) στο οποίο θα παρουσιάζετε τους παράγοντες που εμποδίζουν την πραγμάτωση της ειρήνης στη σύγχρονη εποχή και θα προτείνετε τρόπους με τους οποίους ο πολιτικός κόσμος και ειδικότερα οι κυβερνήσεις των κρατών αλλά και οι ίδιοι οι νέοι θα μπορούσαν να συμβάλλουν στη διαφύλαξή της.

Μονάδες 40

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ:

A. Με αφορμή την ανησυχητική κλιμάκωση των τρομοκρατικών ενεργειών ανά τον κόσμο, ο συγγραφέας παρουσιάζει τον προβληματισμό του σχετικά με το φαινόμενο της τρομοκρατίας. Αντιμετωπίζει με σκεπτικισμό τόσο τον αυθαίρετο προσδιορισμό της

έννοιας «τρομοκρατίας», του οποίου τα κίνητρα εσφαλμένα αποδίδονται σε ψυχολογικούς παράγοντες ενώ παραβλέπονται τα κοινωνικά και πολιτικά κίνητρα, όσο και την ανεπιτυχή αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, που στηρίζεται στην κατάχρηση της βίας. Αναγνωρίζει, τέλος, ως κύρια αιτία αυτού του φαινομένου την εκμετάλλευση που ασκούν τα ισχυρά κράτη σε βάρος των αδυνάτων. Γι' αυτό, λοιπόν, μόνο αν εμποδωθούν σχέσεις δίκαιης συνεργασίας και παγιωθεί η ειρήνη μεταξύ των λαών, είναι δυνατό να περιοριστεί το πρόβλημα της τρομοκρατίας.

B1. α. Λ, β. Σ, γ. Λ, δ. Λ, ε. Σ

B2. Α) Η συνεκτικότητα μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης παραγράφου του κειμένου επιτυγχάνεται με τη νοηματική σχέση της **αντίθεσης**. Στην πρώτη παράγραφο ο συντάκτης του άρθρου αναφέρεται στην κρισιμότητα του φαινομένου της τρομοκρατίας και στην ελλιπή ενημέρωση των πολιτών σχετικά με το θέμα. Στη δεύτερη παράγραφο επισημαίνει ότι παρόλα αυτά ο κάθε άνθρωπος είναι σε θέση να αντιληφθεί ότι η έννοια «τρομοκρατίας» προσδιορίζεται με έναν μάλλον αυθαίρετο τρόπο. Την αλληλουχία των νοημάτων στις δύο πρώτες παραγράφους του κειμένου «επικυρώνει» η διαρθρωτική λέξη **«Εντούτοις»**.

B) **Παραγωγική** είναι η **συλλογιστική πορεία** της πέμπτης παραγράφου. Στη θεματική περίοδο διατυπώνεται μία γενική άποψη, ότι δηλαδή η αντιμετώπιση της τρομοκρατίας προϋποθέτει νέους όρους συνεργασίας μεταξύ των χωρών όλου του κόσμου. Στη συνέχεια, η άποψη του συγγραφέα γίνεται πιο συγκεκριμένη, όταν αναφέρεται σε αναπτυγμένες και υποανάπτυκτες χώρες και ειδικότερα όταν παραθέτει ένα ιστορικό παράδειγμα, από τον πόλεμο του οπίου **«Αξίζει να θυμηθούμε... Κινέζων»**

B3. α) Πρόκειται για **ρητορικές ερωτήσεις** που εγείρουν τον **προβληματισμό** σχετικά με τον προσδιορισμό της έννοιας «τρομοκρατίας». Με τη διατύπωση αυτών των ερωτήσεων ο συγγραφέας κινεί το **ενδιαφέρον** του αναγνώστη και δίνει έμφαση στο περιεχόμενο. Το **ύφος** καθίσταται πιο **άμεσο, παραστατικό οικείο**, ενώ διάχυτη είναι και η **ειρωνεία**. Τέλος, οι συγκεκριμένες ερωτήσεις αποτελούν

στοιχείο εσωτερικής δομής του κειμένου, λειτουργούν δηλαδή συνεκτικά.

Β) Χρήση α' πληθυντικού προσώπου: συλλογικότητα, συμμετοχή του συγγραφέα, συλλογική ευθύνη, συναισθηματική φόρτιση, λόγος οικείος και άμεσος.

B4. Είδη τεκμηρίων

- **Παραδείγματα** τρομοκρατών «*Θεωρείται τρομοκράτης..... Αχμέντ Γιασίν*»
- **Ιστορικό γεγονός:** ο πόλεμος του οπίου κατά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα «*Αξίζει να θυμηθούμε..... Κινέζων*»

B5. α) αμέριμνος: ανέμελος, **προστατεύονται:** προφυλάσσονται, **ταπεινωτικούς:** ατιμωτικούς, **βούλησης:** θέλησης, **συγκρούσεις:** αντιπαραθέσεις

β) παρανοϊκούς: λογικούς, **κρύβεται:** αποκαλύπτεται, **άμβλυνση:** όξυνση, **ουσιαστικά:** τυπικά, **ελαχιστοποίηση:** μεγιστοποίηση

Γ. [Επικοινωνιακό πλαίσιο: Άρθρο στη σχολική εφημερίδα, Τίτλος, απρόσωπο – αντικειμενικό ύφος, χρήση κυρίως του γ' προσώπου, αφόρμηση από επικαιρότητα στον Πρόλογο]

Τίτλος: Ειρήνη: «πανανθρώπινο» αγαθό;

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Επικαιρότητα: αφιέρωμα της σχολικής εφημερίδας στην αξία της ειρήνης στο πλαίσιο της ημέρας μνήμης για τα θύματα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου.

Αναφορά στον πολλαπλασιασμό των πολεμικών συγκρούσεων στις μέρες μας και στις οδυνηρές συνέπειές τους με έμφαση στην κατάλυση της ειρήνης.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

Α' Κύριο Ζητούμενο: Παρουσίαση παραγόντων που εμποδίζουν την πραγμάτωση της ειρήνης (Αίτια πολέμου)

- Η εξυπηρέτηση γεωπολιτικών συμφερόντων (έλεγχος συγκοινωνιών και μετακινήσεων, έλεγχος και εκμετάλλευση ενεργειακών δικτύων) αποτελεί διαχρονική αιτία των πολέμων. Επίσης, η ειρήνη απειλείται από την επεκτατική πολιτική των ισχυρών κρατών και από τον ανταγωνισμό που αναπτύσσεται στο πεδίο της οικονομίας, του εμπορίου, της τεχνολογικής υπεροχής, της πολιτικής επιρροής και της παγκόσμιας ή περιφερειακής κυριαρχίας.
- Με το πρόσχημα του ανθρωπισμού, της προστασίας των δικαιωμάτων των μειονοτήτων, της πρόληψης και αντιμετώπισης της τρομοκρατίας καθώς και της εμπέδωσης της δημοκρατίας νομιμοποιείται συχνά ο πόλεμος. Η όξυνση οικονομικών και κοινωνικών αδιεξόδων (οικονομική κρίση, παρατεταμένη ύφεση, ανεργία, γενίκευση της φτώχειας) επιτείνει τη δυσαρέσκεια των πολιτών και ευνοεί την εμφάνιση εθνικιστικών και ρατσιστικών αντιλήψεων. Τέλος, η ιδεολογία του αλυτρωτισμού, σύμφωνα με την οποία εκτός της εθνικής επικράτειας ζουν πληθυσμοί ίδιας εθνικής καταγωγής που στερούνται δικαιωμάτων και καταπιέζονται, υπονομεύει την ειρήνη.

Β' Κύριο Ζητούμενο: Τρόποι διαφύλαξης της ειρήνης...

- **Από τον πολιτικό κόσμο – κυβερνήσεις κρατών:** Τήρηση των νόμων του διεθνούς δικαίου και σεβασμός στα σύνορα και την εθνική κυριαρχία των άλλων κρατών.... Προτεραιότητα στο διάλογο μέσω των αρμόδιων υπουργείων.... Προσφυγή στη διαμεσολάβηση διεθνών οργανισμών και νομικών οργάνων για τη διευθέτηση των όποιων εκκρεμών ζητημάτων στις διακρατικές σχέσεις.... Ανάλυση πρωτοβουλιών που ενισχύουν τις φιλικές διακρατικές σχέσεις.... Επιδίωξη συνεχούς εκδημοκρατισμού.... Διαφύλαξη ανθρωπίνων δικαιωμάτων.... Επένδυση του μεγαλύτερου μέρους του προϋπολογισμού σε έργα ειρήνης προς όφελος των κοινωνιών και των πολιτών.... Αποφυγή ακραίων εθνικιστικών κηρυγμάτων και απόρριψη του λαϊκισμού.... Σχεδιασμός εθνικών εκπαιδευτικών συστημάτων που καλλιεργούν στους νέους φιλειρηνικά αισθήματα.
- **Από τους νέους:** Απομόνωση των ακραίων εθνικιστικών κύκλων που σε κάθε χώρα κηρύττουν την εχθρότητα ανάμεσα στους

λαούς.... Συμμετοχή στο εθνικό ή και διεθνές ειρηνιστικό κίνημα, σε εκδηλώσεις μαζικού χαρακτήρα για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των ελευθεριών, της δημοκρατίας.... Ενεργή συμμετοχή στα κοινά και ενίσχυση των πολιτικών που εργάζονται για να υπάρχει συνεργασία και συναδέλφωση μεταξύ των κρατών.... Αξιοποίηση του διαδικτύου για την προβολή της ολεθριότητας του πολέμου και την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης απέναντι στην κατάφωρη υπονόμευση της ειρήνης.... Προβολή του αιτήματος για περιορισμό των εξοπλισμών μέσω αθλητικών ή πολιτιστικών εκδηλώσεων.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

[Ανακεφαλαίωση και Δεοντολογία]

Αν και η ειρήνη δοκιμάζεται σκληρά στις μέρες μας είναι χρέος όλων των ανθρώπων και ιδίως της νέας γενιάς να την προστατεύσουν. Αρωγός σ' αυτήν την προσπάθεια, εκτός από τον πολιτικό κόσμο, θα μπορούσε να είναι τα Μ.Μ.Ε και οι πνευματικοί άνθρωποι.

**Από τον Νεοελληνικό Τομέα του Φιλολογικού Τμήματος των
Φροντιστηρίων Πουκαμισάς Ηρακλείου συνεργάστηκαν:
Ε. Καραταράκη, Ε. Μαθιουδάκη, Ε. Μαστρογιαννάκη,
Μ. Μαυράκης, Χρ. Μιχαλάκη, Χρ. Νικολουδάκης, Μ.Τζιράκη.**

